

Omgevingsdienst Midden-Holland

Feitenrelaas Bodemsanering Avia-terrein

IJsseldijk Noord 56 in Ouderkerk aan den IJssel (gemeente Krimpenerwaard)

ODMH, 8 oktober 2020

Voorgeschiedenis

Het Avia-terrein is gesitueerd op een lage oever langs de Hollandse IJssel (een zgn. zelling). De zelling is in het verleden met verschillende soorten stortmateriaal opgehoogd (onder andere olievaten). Later is op het terrein een aantal jaren een olieopslag en -overslagbedrijf gevestigd geweest. Hieraan ontleent het terrein de naam Avia.

Het ophogen met stortmateriaal en de op- en overslagactiviteiten hebben tot de bodemverontreiniging met o.a. olie, aromaten, PAK, PCB en asbest geleid.

Rol van de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (GS) zijn het bevoegde gezag voor de Wet bodembescherming. De ODMH voert deze taak uit namens GS. Die taak bestaat onder meer uit het houden van toezicht op saneringen en het afgeven van beschikkingen op o.a. evaluatierapporten van saneringen.

Rol van de gemeente

De gemeente is belanghebbende omdat de sanering op haar grondgebied wordt uitgevoerd en omdat de overlast haar burgers betreft. Daarnaast heeft de gemeente meerdere rollen, o.a. ten aanzien van het bestemmingsplan en omgevingsvergunningen op de locatie.

Onderzoeken en saneringsplan

Vanaf 1985 zijn op de locatie bodemonderzoeken uitgevoerd.

In 2003 is bepaald dat sprake is van een geval van ernstige verontreiniging waarvan sanering urgent is. In 2011 is een nader bodemonderzoek uitgevoerd waarbij geconstateerd is dat er sprake is van een drijfslag (met olie) in de zelling. Deze drijfslag treedt uit naar het oppervlaktewater waardoor olievlekken ontstaan.

In 2013 is een deelsaneringsplan opgesteld in opdracht van de eigenaar. De term deelsanering is hier van toepassing omdat uitsluitend het voormalige Avia-terrein wordt gesaneerd en niet de aangrenzende percelen. De Stichting Bodemcentrum is belast met de uitvoering van de sanering. Het doel van de sanering is het wegnemen van de actuele, onaanvaardbare risico's als gevolg van de aanwezige bodemverontreiniging. Het verspreidingsrisico naar het oppervlaktewater moet worden opgeheven. Door de drijfslag te verwijderen moet deze doelstelling bereikt worden. Uiteindelijk ontstaat dan een "stabiele eindsituatie". Aan de bovenzijde wordt het terrein afgewerkt met een leeflaag van een goede kwaliteit grond, zodat geen contact met onderliggend materiaal mogelijk is. Hiermee wordt de locatie geschikt gemaakt voor een toekomstige bestemming. Het deelsaneringsplan is goedgekeurd bij beschikking van 4 juni 2014.

Uitvoering bodemsanering Avia-terrein

In september 2014 is de sanering gestart. Tijdens de sanering bleek dat er in de ondergrond nog vaten met olie aanwezig waren. Hoewel het uitgangspunt was dat de drijfslag verwijderd zou worden, is ervoor gekozen om ook de vaten (de “bronnen”) te verwijderen, om zo het ontstaan van nieuwe drijfslagen te voorkomen. De reeds aanwezige (en nieuwe gevormde) drijfslagen zijn conform het saneringsplan verwijderd.

Tijdens de bodemsanering is grote (stank)overlast door omwonenden ondervonden. Door de aannemer zijn diverse maatregelen genomen om de overlast te beperken. Er is een bewonersavond georganiseerd, met medewerkers van de voormalige gemeente Ouderkerk en de GG&GD. Begin 2015 is de bodemsanering afgerond. Met het verwijderen van de drijfslag en de bronnen (de olievaten) is niet de gehele bodemverontreiniging weggehaald, maar wordt het risico van verspreiding van verontreinigingen naar het oppervlaktewater en de nieuwe vorming van drijfslagen opgeheven. De sterk verontreinigde ondergrond is afgeschermd van de daarboven liggende grond (de oorspronkelijke bovengrond met kwaliteit industrie) door een wegendoek. Op de grond met de kwaliteit industrie is weer een scheidingsdoek met vervolgens een leeflaag van schone grond aangebracht.

In opdracht van Stichting Bodemcentrum is een evaluatieverslag fase 1 grondsanering opgesteld en ingediend bij de ODMH. Op 3 december 2015 is ingestemd met het evaluatieverslag inclusief nazorgbepalingen (o.a. monitoring). Hiermee is de locatie geschikt gemaakt voor een toekomstige bestemming.

Monitoring 2015 – 2019

Na afloop van de hierboven beschreven uitgevoerde sanering wordt volgens planning nog 5 jaar (fase 2, tot 2020) gemonitord om te bepalen of de situatie inderdaad als “stabiel” kan worden beschouwd. In mei 2015 en tijdens latere monitoringsronden is door de ODMH geconstateerd dat er nog ontoelaatbare uittreding van olie naar de IJssel plaatsvond.

Deze uittreding is gevolgd in de periode van 2015 tot 2018. In oktober 2017 is een poging ondernomen de uittreding te stoppen door het aanbrengen van een folie. Door de omstandigheden (fluctuerende waterstanden) is dat niet gelukt. Dit heeft ertoe geleid dat in opdracht van Bodembeheer Nederland (de opvolger van Stichting Bodemcentrum) in 2019 een Plan van Aanpak Oeversanering is opgesteld. Dit plan van aanpak is een verdere invulling van het deelsaneringsplan.

Aanvullende oeversanering 2020

In 2020 is deze aanvullende oeversanering in uitvoering gegaan. Hierbij zijn tijdelijke damwanden geplaatst en is de oever deels afgegraven en voorzien van een kleidek. De drijfslag van uittredende olie is afgevangen en de bronnen zijn deels verwijderd en geïsoleerd. De werkzaamheden zijn begeleid door een milieukundig begeleider en zijn opgenomen in een saneringslogboek en in het (voorlopige) evaluatieverslag van de oeversanering. Hierin is onder andere opgenomen dat nog 1 of twee vaten zijn verwijderd. In het conceptverslag is een monitoringsprotocol opgenomen voor controle op uittredende olie. In oktober 2020 zullen controles plaatsvinden.

Tijdens het plaatsen van de damwanden heeft een tijdelijke toename van olievlekken plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot klachten van de omwonenden.

Na afloop van de aanvullende oeversanering lijkt in juni 2020 een stabiele situatie te zijn ontstaan. Dit betekent niet dat de gehele bodemverontreiniging is weggehaald, maar dat geen sprake meer is van uittreding van olie naar het oppervlaktewater.

Na enkele weken is er aan de noordzijde van het terrein toch weer sprake van enige uittreding van olie naar de IJssel. Deze situatie wordt momenteel (oktober 2020) gemonitord om de situatie te beoordelen. Stichting Bodembeheer Nederland zal op basis van de resultaten van deze monitoring, bij voortdurende (substantiële) uittreding van olie, een plan opstellen met het doel om de laatste olie-uittreding te stoppen.

Door Rijkswaterstaat zijn in september 2020 oliebooms (drijvende olie-adsorberende “slangen”) geplaatst om olie af te vangen, later aangevuld door oliebooms van de aannemer.

Na de beoordeling van de monitoring van de olie-uittreding en de monitoring op stabiliteit van het grondwater volgt een uitspraak van de Omgevingsdienst namens Gedeputeerde Staten over de bereikte resultaten in relatie tot de doelstellingen van de sanering.

N.a.v. de aanvullende oeversanering zijn door omwonenden vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Hieronder wordt ingegaan op deze vragen en opmerkingen

Onzekerheid uitgevoerde werkzaamheden

De opdrachtgever Stichting Bodembeheer Nederland en de Omgevingsdienst zouden niet zeker zijn van de uitgevoerde werkzaamheden. Dat is niet het geval. Op het moment van opleveren gingen wij er juist vanuit dat de doelstelling (geen verspreiding van verontreinigingen in de Hollandsche IJssel meer) gehaald was.

Woningbouw op de locatie

De ODMH zou hebben gesteld dat geen woningbouw op de locatie kan worden gerealiseerd. Door ODMH is nooit gesteld dat er geen woningbouw zou kunnen plaatsvinden. Wel is tijdens de bewonersvergadering gezegd dat er mogelijk voorwaarden aan de omgevingsvergunning verbonden worden, zoals bijvoorbeeld dat niet zomaar grondwater onttrokken en geloosd mag worden.

Technisch schoonmaken van het perceel

Gesteld is, dat personen die bekend zijn met de vervuiling van het terrein, weten dat het perceel technisch niet schoon te maken is.

De doelstelling van de sanering is niet het volledig verwijderen van de verontreinigingen, maar de verspreiding van verontreinigingen een halt toe te roepen. Het was dus nooit de bedoeling het terrein volledig schoon op te leveren. Wel is bereikt dat de bodem zodanig gesaneerd is, dat op het perceel de toekomstige bestemming kan worden gerealiseerd. In technische zin zal het verwijderen van de volledige verontreiniging mogelijk zijn, maar alleen tegen zeer hoge kosten.